

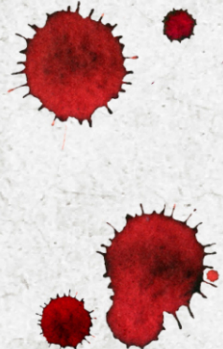
Dünyanın

Kanlı

Tarihi

Jacob Field

mayakitap

Jacob F. Field

Dünyanın kanlı tarihi

«Maya Kitap»

Field J.

Dünyanın kanlı tarihi / J. Field — «Maya Kitap»,

ISBN 978-625-8068-67-2

Hangi savaşta silahlar değil, hastalıklar galip geldi? Açlığın sınırlarında gezinmek insanlığa neler yaptırdı? Yöneticilerin akli dengesizlikleri hangi devletlere mal oldu? “Ölümüne” yemek yiyen kral kimdi? M.Ö. 1000 ile M.S. 1.800’lü yıllar arasında meydana gelmiş en kanlı katliamlar, suikastlar ve zalim imparatorlar...

Dahası açlık, yangın, deprem ve tsunamiler gibi insanlığın başına gelmiş en korkunç felaketleri de anlatan bu kitap, şimdiye kadar elinize aldığınız en tüyler ürpertici tarih kitabı olacaktır.

ISBN 978-625-8068-67-2

© Field J.
© Maya Kitap

Содержание

Önsöz	5
Antik Dünya	7
ŞANG KRALI ŞU	7
PİRİNÇ BOĞA	10
MİTRİDAT'IN İNFAZI	12
ÇİN'İN İLK İMPARATORU	13
SPARTA	14
KARISINI KATLETTİĞİ İÇİN ÖLEN FIRAVUN	15
KÖLELİK VE AYAKLANMALAR	16
ROMA CUMHURİYETİ'NİN KANLI SONU	19
İMPARATOR CALİGULA	20
BOUDİCA'NIN KANLI İNTİKAMI	21
NERON VE BÜYÜK ROMA YANGINI	22
DONG ZHOU	25
KARDEŞ KATİLİ CARACALLA	26
SINIR TANIMAYAN İMPARATOR	27
SELANİK KATLİAMI	28
İSKENDERİYELİ HYPATİA	29
ATTİLA'NIN SON YILI	30
JÜSTİNYEN SALGINI	32
ZORLA İMPARATOR OLAN PHOKAS	33
Ortaçağ	34
VİKİNG ÇAĞI'NIN BAŞLANGICI	34
İNGİLTERE'NİN SON ANGLOSAKSON KRALI	37
LONDRA KULESİ	39
HALKIN HAÇLI SEFERİ: KÖLN'DEN YAMYAMLIĞA	41
HAZIMSIZLIĞA KARŞI SAVAŞTAN ON DOKUZ YILLIK İÇ	43
SAVAŞA	
KATEDRALDE CİNAYET: THOMAS BECKET'İN ÖLÜMÜ	44
Конец ознакомительного фрагмента.	47

Jacob Field

Dünyanın Kanlı Tarihi

Önsöz

Şiddet, işkence, katliam, zorbalık ve felaketler... Dünya tarihi bunlarla doludur. Geçmişteki en önemli olaylara, kargaşa ve cinnet anları, kavgalar ve katliamlar eşlik eder. Bu kitap da muhteşem olanların dehşet verici yanlarını; güçlü olanların çirkin yanlarını, gerçeklere bağlı kalarak gün yüzüne çıkarıyor. Tarih dediğimiz aslında kanlı bir geçmiştir.

İmparatorlar ve krallar çoğu zaman halklarını yönetme becerisinden mahrumlardı, hatta halkları için kendileri tehlike oluşturluyorlardı. Fransa Kralı IV. Charles'ın sık sık geçirdiği delilik nöbetleri krallığını zayıflatmış ve Yüz Yıl Savaşları esnasında İngiltere'ye Fransız topraklarından büyük parçalar fethetme şansı vermişti. On sekizinci yüzyılda yaşayan Kore Prensi Sado, öyle bir korku salmıştı ki sekiz gün bir sandıkta kapalı tutularak idam edildi. Madagaskar Kraliçesi Ranavalona ya da Rusya Çarı Korkunç İvan gibi bazıları da gerçek anlamda psikoz hastasıydı ve halklarından binlerce kişiyi yok yere katletmişlerdi.

Tarihteki hükümdarlar, cezalarda ve idamlarda işkence dolu ve özel yöntemler kullanmaktan sakınmıyorlardı. Tarihte, Perillos'un *pirinç boğasından*¹ İranlıların *skapizm*² uygulamasına kadar insan caniliğinin sınırı olmadığını gösteren birçok örnek mevcut. Yeni rejimler ve hanedanlar, genellikle, uzlaşmaya yanaşmayan düşmanların ortadan kaldırılmasıyla başlıyordu. İster Romalı Caracalla, isterse İran Şahı I. Safi olsun, yeni hükümdarlar hükümlerine çoğu zaman kan akıtarak başladılar.

Savaşlar ve muhabereleler dünya tarihinin sabit unsurları olagelmıştır. Nadiren hakkaniyetli bir şekilde verilmiş ve Yangzhou'nun, Magdeburg'un, Drogheda'nın yağmalanmalarında olduğu gibi genellikle askerlerin ve halkın öldürüldüğü katliamlara dönüşmüşlerdir. Cesur isyancılar çoğu zaman zorluklara karşı başarılı olamamış, hatta İskoçyalı vatansever William Wallace gibi cezalandırılmışlardır. İsyanlar ve ayaklanmalar başarılı olduğundaysa gelen rejimler gidenleri aratmıştır. Örneğin Fransız Devrimi sonrasındaki Terör Dönemi'nde on binlerce kişi giyotin ile idam edilmiştir.

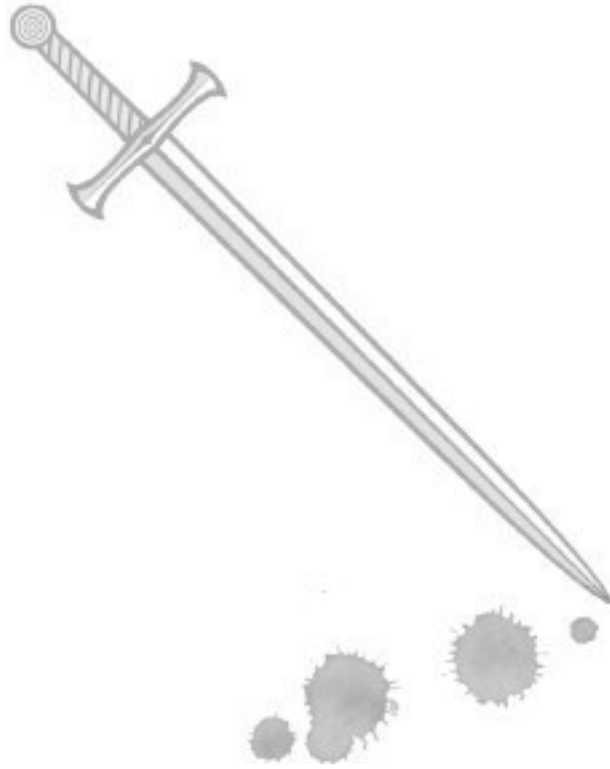
Bütün bu insana ait kargaşa dönemlerinin arasında bir de sürekli depremler, salgın hastalıklar ve kıtlıklar gibi korkunç felaketler meydana geliyordu. 1755'de Lizbon'u sarsan büyük deprem 50.000 kişinin hayatına mal olmuş, 1657'de Tokyo'da çıkan yangın ise nerdeyse 100.000 kişinin canını almıştı. On dokuzuncu yüzyılın ortasında İrlanda'da meydana gelen patates kıtlığında halkın yarısı ölmüştü. Fakat aralarında en yıkıcı olanı belki de Avrupa'nın üçte birini yok eden veba hastalığı oldu.

Tarih, çoğu zaman okul kitaplarında gördüğünüz pislikten arındırılmış kronolojik olaylardan çok farklıdır. *Dünyanın Kanlı Tarihi*, sefahat düşkünü Kral Şu Şang'ın yaşadığı M.Ö. on birinci yüzyıldan II. Léopold'un Kongo'yu korkunç bir şekilde sömürdüğü on dokuzuncu yüzyıla kadar 3.000 yılı kapsayan süreçte gerçekleşen olayların en dehşet verici yanlarını kronolojik sırasına göre ve ayrıntılarıyla anlatıyor. Üzerinde insan yaşayan her kıtayı kapsayan bu kitap, tarihin nasıl birbirini izleyen bir katliamlar dizisi olabildiğini gösteriyor.

Jacob F. Field, 2012

¹ Pirinç Boğa: Pirinç dökümcüsü Atinalı Perillos'un Agrigentum Tiran'ı Phalaris için icat ettiği ölümcül bir işkence aletidir. Tamamen pirinçten yapılmış, içi boş bir boğanın içine kapatılan kurbanın, metalin rengi sıcaktan kırmızıya dönene kadar ısıtılmasında kullanılır. (e.n.)

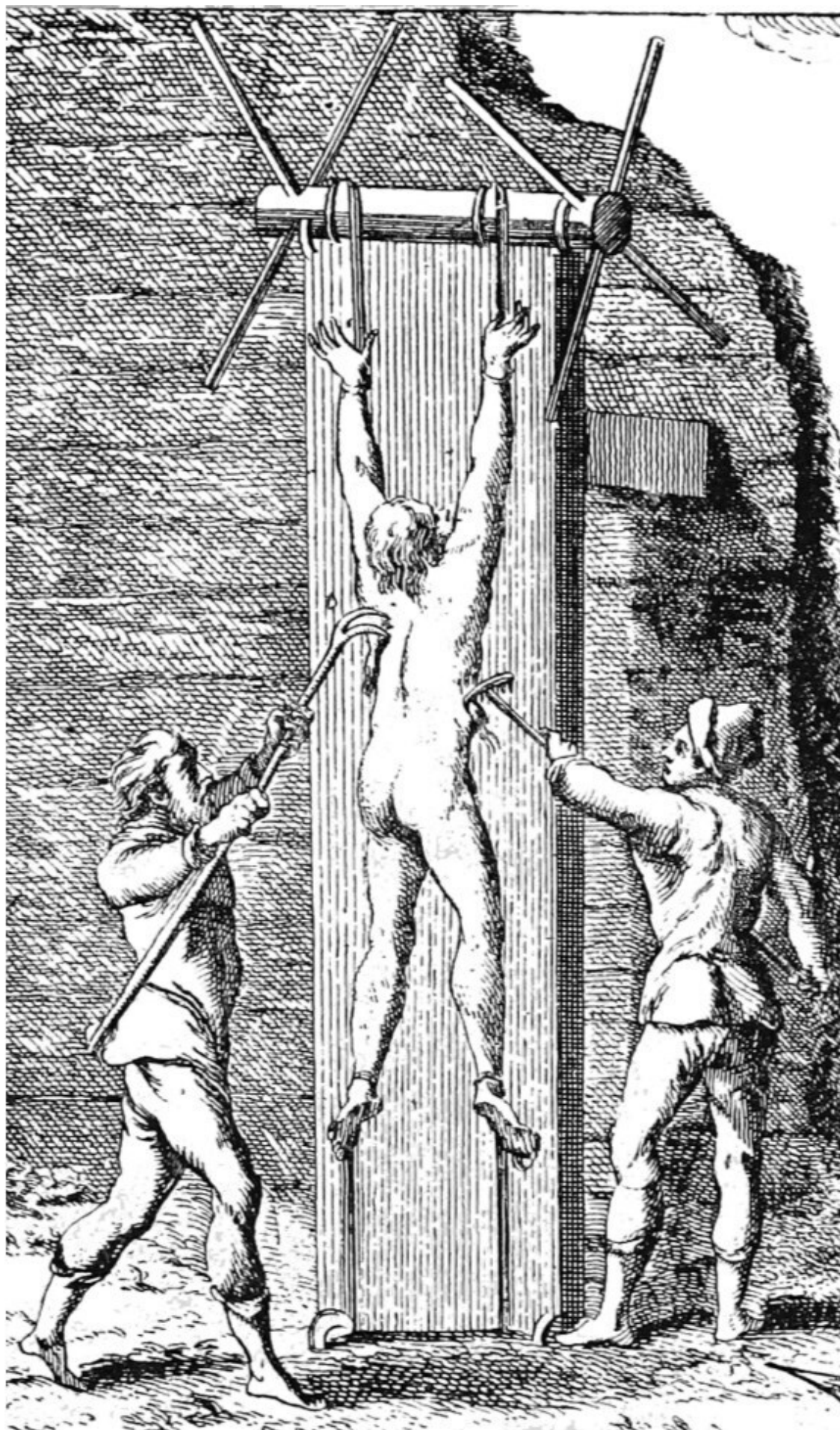
² Scapizm: Pers İmparatorluğu'nda kurbanın, soyulup sıkı biçimde iki teknenin arasına bağlandığı, midesi bozulana kadar süt ve bal içmeye zorlandığı, ardından vücuduna bal dökülerek haşerelerin gelmesinin sağlandığı bir işkenceyle öldürme yöntemi. (e.n.)

Antik Dünya M.Ö. 1000 – M.S. 500

ŞANG KRALI ŞU

Şang hanedanının son kralı olan Şu, M.Ö. 1075 ile 1046 yılları arasında hüküm sürdü. Şu'nun ahlaksızlıkları ve zalimlikleri başkent Yin'in sınırlarının çok ötesine erişmişti. Uçarı yaşam tarzına para yetiştirebilmek için yüksek vergiler almak dışında devlet meselelerinden tamamen kopuk bir şekilde yaşıyordu. Sarhoşların dolup taşıdığı âlem geceleri ise sarayın günlük rutinlerinden biriydi. Şu'nun en bilindik deliliklerinden biri, kızarmış et parçalarının havada asılı olduğu şarapla dolu bir havuz inşa ettirmektir. Böylece Şu ve yanındakiler kayıkla havuzda yüzerken aşağı eğildiklerinde şarap içebiliyor, yukarı uzandıklarında ise etlerden yiyebiliyorlardı. Ayrıca en gözde sevgilisi Daji için ender bulunan egzotik varlıklarla dolu bir süs bahçesi de yaptırmıştı; tabii halkın çektiği eziyetler sayesinde.

Diri Diri Derisi Yüzülen Bir Adamın Tasviri

Hanedanın Sonu

Şu'yu eleştirmeye cüret edenlere verilen cezalar son derece acımasızdı. Saray görevlilerinden birinin canlı canlı derisi yüzülmüş, diğerinin bedeni paramparça edilmiş, kurutulmaya bırakılan et misali ipe asılmıştı. Şu'nun amcası ise kalbi yerinden sökülerek cezalandırılmıştı. Şu'nun sevdiği bir başka idam şekliyse mahkumu, kızarana kadar ısıtılan metal bir silindiri kucaklamaya zorlamaktı.

Bu terörün hüküm sürdüğü bu dönem, isyancıların lideri olan Chou kralı Vu'nun, Şu'yu Muye Savaşı'nda yenmesiyle sona erdi. Hükümranlığının son bulacağını anlayan Şu, sarayına geri çekilip intihar etti ve yeni kral Vu, Şu'nun kafasını herkesin görebileceği şekilde Yin'in kapılarının önünde bir kazığa çaktırdı.

Asur Kralı Asurbanipal

M.Ö. 668'den 627 yılına kadar hüküm süren Asurbanipal, Ortadoğu'dan Kuzey Afrika'nın ve Anadolu'nun bazı bölgelerine kadar uzanan Neo-Asur İmparatorluğu'nun son büyük kralıydı. Ninova'da kurduğu muazzam kütüphane ile ünlenen Asurbanipal daha çok zalimlikleriyle hatırlanır. Zira orduları, şehirleri ve barajları yok ederek, ekinleri yakarak düşmanlarının topraklarını yerle bir ediyordu. Tutsaklarının ellerini, burunlarını, kulaklarını ve parmaklarını koparacak kadar gaddardı. Yönetimi altındaki şehirlerden biri isyan edecek olsa halkı katledip cesetleri şehir kapısının önüne yığırdı. İsyankar soyluların ise derileri yüzülüp şehir duvarlarına asılırdı.

PIRİNÇ BOĞA

Sicilya'da bulunan Agrigentum şehrinin tiran hükümdarı Phalaris, yaklaşık M.Ö. 570 yılında yönetimi ele geçirdi ve hükümdarlığını adanın büyük bir kısmına yaymayı başardı. Küçük çocukları yiyen bir yamyam olduğuna dair söylentilerin yanı sıra dünyaya bıraktığı en korkunç miras, ölüm cezasının infazı için kullandığı pirinç boğaydı. Atinalı Perillos'un icat ettiği bu aygıt, özünde çok basit bir şeydi: yandan kapılı, içi boş, bronz bir boğa. Uygulamasıysa korkunçtu. Mahkum, boğanın içine konur ve altında ateş yakılırdı; böylece boğa kızgınlaştıkça kurban da içeride yanarak ölürdü. Aygıt, yanan insanın yarattığı dumanı ise ustalıklarla tütsü bulutlarına çeviriyordu. Bir başka özelliği de boğanın kafasında, kurbanın çığlıklarını boğa böğürmesine çeviren tüplerden ve tapalardan oluşan bir mekanizma olmasıydı.

Perillos, mekanizmasını tanıttığında bu özelliği sergilemek adına içeri girmeyi kendisi teklif eder, bunun üzerine acımasız Phalaris ise kapının kilitlenmesini ve aygıtın altında bir ateş yakılmasını emreder. Perillos'un çığlıkları gerçekten de boğa böğürmesine dönüşür ve hiç olmazsa çok geç olmadan boğanın içinden çıkarılır. Fakat Perillos icadı için ödüllendirilmek yerine bir tepenin başından atılarak öldürülür. Samsatlı Lukianos'a göre Phalaris'in mucide olan bu sert tepkisinin sebebi "kendisinin bile böyle dahiyane bir zalimliğin düşüncesinden tiksilmesi" ve yaratıcısını cezalandırmaya yemin etmiş olmasıdır. Kaderin cilvesine bakın ki yaklaşık yirmi sene sonra Phalaris devrildiğinde onu öldüren tam da bu boğa olacaktır. Kalabalık bir grup Phalaris'i Perillos'un icadının içine atıp diri diri ölüme terk edecekti.

Pirinç Boğanın İçine Yerleştirilen Bir Kurban

MİTRİDAT'IN İNFAZI

Genç Kiros'un, ağabeyi Pers Kralı II. Artakserkses'e karşı ayaklanması M.Ö. 401'de Kunaksa Savaşı ile son bulur. Mitridat adında bir asker, Kiros'u bulunduğu tapınakta beklenmedik bir anda mızrakla vurur. Kiros sallanarak tekrar atına binerken başka bir asker de bacağını yaralar. Kiros yaralı haliyle atından düşerek ölürken, zarar görmüş tapınağı da yerle bir olur.

Gururlu bir adam olan Artakserkses, Kiros'un ölümünün kendi elinden olduğuna inanılmasını ister. Böylece Artakserkses, kardeşinin ölümünü kendi başarısıymış gibi gösterebilmek için Mitridat'ı değerli hediyelere boğar. Fakat savaş sonrasındaki ziyafette sarhoş olan Mitridat dilini tutamayıp başarısıyla övününce Artakserkses, yalanın ortaya çıkmasına o kadar kızır ki Mitridat'ı "kayık işkencesi" olarak da bilinen skapizm yöntemiyle idam cezasına çarptırır.

Bu vahşi uygulamada kurban; elleri, ayakları ve kafası dışarıda kalacak şekilde iki dar kayığın ya da oyulmuş ağaç gövdesinin arasına hapsedilir, sinekleri ve başka böcekleri çeksin diye yüzüne dökülen süt ve bal dökülerek beslenirdi. Sonunda kayıklar, olabildiğince uzun süre canlı kalması için süt ve balla düzenli olarak beslenen kurbanın dışkıyla dolardı. Zamanla kurbanın kol ve bacakları kangren olur ve biriken dışkı kurtçukları çektiğçe vücutta kurbanın etini yavaşça yemeye başlayan kurtçuklar türemeye başladılar. Tarihçi Plutarkhos'un aktardığına göre Mitridat, bu acı verici işkenceye ölmeden önce on yedi gün boyunca maruz kalmıştı. Artakserkses ise bu olaydan sonra kırk üç yıl daha kral olarak hüküm sürdü.

Kalinga'nın Fethi

Büyük Asoka neredeyse bütün Hint yarımadasını kapsayan bir imparatorluk yaratmıştı. Ona boyun eğmeyen son bölgelerden biriye Hindistan'ın doğu kıyısında bulunan Kalinga krallığıydı. M.Ö. 265 yılında Asoka 400.000 kişilik, yani sayıca düşmanından çok üstün bir ordu ile saldırıya geçti. Kalinga, savaş fillerinin de yardımıyla kahramanca bir mücadele veriyordu; fakat bu durum Asoka'nın ordusunun daha da gaddarlaşmasından ve 100.000 sivili de öldürmesinden başka bir işe yaramadı. Çatışmalar o kadar kanlı geçiyordu ki Daya Nehri'nin suyu bile kırmızıya bulanmış ve Kalinga sonunda harap bir şekilde teslim olmuştu.

Sebepler olduğu yıkımın dehşetine kapılan Asoka, savaştan sonra Budizm'e geçip bir daha sonsuza dek şiddet kullanmayacağına yemin etti.

ÇİN'İN İLK İMPARATORU

Çin Şi Huang, M.Ö. 221'de birleşen Çin'in ilk imparatoru oldu. İmparator Çin ülkede reformlar yaptı, Çin Seddi'ni ve kendisi için Şian'da gerçek insan boyutunda binlerce terakota asker³ tarafından korunan muazzam bir mezar inşa ettirdi. Kudretini pekiştirmek için kullandığı yöntemse insafsız ve yasakçı olmaktı. M.Ö. 213'te Çin rejiminin geçmiştekilerle karşılaştırılıp eleştirilmesinin önüne geçmek için bütün kitapların yok edilmesini emretmesiyle kötü şöhreti iyiden iyiye yayıldı. Sadece tıp, kehanet ve hanedanlık tarihi kitapları alevlerden kurtulabilmişti. Eski kayıtlardan bahsetmeye cüret edenler halkın gözü önünde idam ediliyor ve Çin'in yönetimine şüpheyile bakan kişilerin aileleri tamamen ortadan kaldırılıyordu. Yasaklanan eserlere sahip oldukları ortaya çıkan vatandaşların ise yüzleri damgalanıyor ve Çin Seddi'nde işçi olmaya mahkum ediliyorlardı. Okumuş kişilerden oluşan bir grup, imparatora karşı söylemlerini dile getirdiğindeyse mahkemeye çıkarılmış ve akabinde içlerinden 460'ı diri diri gömülmüştü.

Çin'in Ölümsüzlük Arayışı

Çin yaşlandıkça, hayat iksirini bulma arzusuyla yanıp tutuşur oldu. İmparatorluğun en bilge adamları ölümsüzlük iksirini bulmak için çalışırken başaramadıklarında bazıları idam ediliyordu. Giderek içine kapanan Çin ise farklı yerleşkeleri arasında tüneller yoluyla hareket etmeye başlayarak insanlardan ve devlet sorumluluklarından elini eteğini iyice çekmişti. Sonunda M.Ö. 211'de ölümsüzlük vereceğini düşünerek aldığı cıvadan zehirlenerek öldü.

³ Terakota asker: Pişmiş kil bazlı, kahverengimsi kıvıllı renkli, mat seramikten askerler. (e.n.)

SPARTA

Askeri üstünlüğü ile tanınan çalışkan Sparta halkı, her şeyin en iyisine sahip olmaya kilitlenmişti. Yunanistan'ın en savaş odaklı şehir devletinde yeni doğanlar arasında güçsüz ya da sakat olanlar uçurumdan atılırdı. Çocuklar sekiz yaşından itibaren katı bir askeri eğitime tabi tutulur, burada koşullarda kalır ve az miktarda yemekle beslenirlerdi. Yemek çalmaya teşvik edilmelerine rağmen yakalandıklarında meydan dayağı yiyorlardı. Bu gaddar eğitimin sonucunda Sparta ordusu, M.Ö. 5. yüzyılda Persleri geriye püskürten Yunan güçlerinin başını çekmiş, ancak buna rağmen M.Ö. 3. yüzyılın sonlarına doğru ordunun gücü azalmaya başlamıştı.

Sparta'nın Tiran Kralı

Sparta'nın son bağımsız hükümdarı, M.Ö. 207'de tahta çıkan Nabis oldu. Köleleri özgür bırakmak, zenginlerin ve soyluların topraklarıyla mülklerini halk arasında paylaştırmak gibi birçok düzenleme yapmaya başladı. Sparta'dan kaçmaya çalışanlarsa yakalanıp öldürülüyor ya da hesap vermek için Nabis'in karşısına çıkarılıyordu. Kedisine karşı gelenlerin sonu, "Nabis'in Apega'sı" denilen demir giyotin benzeri bir işkence aletiydi. Alet, karısı Apega'nın kopyasıydı ve kurbanı kollarıyla sıkı sıkıya "kucaklıyordu". Polybius'un kayıtlarına göre aletin göğsü, elleri ve kolları gizli yaylar ve düğmelerle kontrol edilen sivri demirlerle kaplıydı. Nabis, aleti kullanarak düşmanlarına boyun eğdirene kadar onlara yavaşça eziyet ediyordu. Sonunda Nabis M.Ö. 192'de devrildiğindeyse Sparta Achea Ligi'ne katıldı.

KARISINI KATLETTİĞİ İÇİN ÖLEN FİRAVUN

M.Ö. 1. yüzyıla gelindiğinde firavunların etki alanı o kadar azalmıştı ki artık Roma Cumhuriyeti'ne tabi hale gelmişlerdi. M.Ö. 80. yüzyılda IX. Ptolemaios ölünce yerine kraliçe olarak kızı III. Berenis geçti. Bunun üzerine Roma diktatörü Sulla, koruması altında tuttuğu XI. Ptolemaios'u, Berenis ile evlenmesi ve yönetimde Roma yanlısı bir etki oluşturması için Mısır'a gönderdi. Genç adamın, üvey annesi ve aynı zamanda üvey kız kardeşi olan Berenis'le birlikte yönetime geçmesi planlanmaktaydı. Fakat Berenis'in yeni kocasına herhangi bir yetki vermeye niyeti yoktu ve bu duruma kızan XI. Ptolemaios henüz 19 günlük evliyken karısını öldürtmüştü. Akabinde öfkeli İskenderiye halkı da, XI. Ptolemaios'u saraydan kovup linç ederek öldürdü.

KÖLELİK VE AYAKLANMALAR

Antik Roma'da köleler sahiplerinin keyfi, sert cezalarına maruz kalıyorlardı. Kırbaçlanmak çok sıradan bir cezaydı. Kaçmaya yeltenenler ise yakalandıklarında alınlarından damgalanıyordu. Bazıları, ayaklarına ağırlıklar bağlanıp ellerinden asılarak öldürülüyorlardı. Köleler ölüm cezasına çarptırıldığında çoğunlukla çarmıha geriliyorlardı. Kırbaçlanıp dövüldükten sonra mahkum köleler boyunlarının arkasına takılan *furca*yla, yani V-şeklinde, ağır, metal bir boyunlukla ve elleri kalçalarına bağlı bir şekilde idam yerine yürütülüyorlardı. M.S. 4. yüzyılda I. Konstantin döneminde baştan çıkarıcılıkla suçlanan kölelerin boğazından aşağı kızgın kurşun dökülüyordu. M.Ö. 135-71 arasında muhtemelen bu uygulamaların sonucunda üç büyük köle ayaklanması gerçekleşti. Bunların sonuncusu ve en meşhuru Spartaküs'ün önderlik ettiği isyandı.

Spartaküs Ayaklanmasının Sonu

Spartaküs M.Ö. 73 yılında efendisinden kaçan ve hızlı bir şekilde yanına yandaş kaçaklar toplayan Trakyalı eski bir gladyatördü. M.Ö. 71'de Romalı lejyonlara yenilene kadar kendisine karşı yürütülen tüm birlikleri dağıtmayı başarmıştı. Mızrakla üst bacağından yaralandıktan sonra büyük

bir lejyoner grubu tarafından alt edilen Spartaküs'ün cesedi hiçbir zaman bulunamadı. Savaş sonrası hayatta kalan 6.000 köle, Romalılar tarafından yakalanıp Capua ile Roma arasındaki yaklaşık 120 km uzunluğundaki Appian Yolu boyunca çarmıha gerildiler. Çürüten cesetleri, ayaklanmayı aklından geçiren diğer kölelere ibret olması için uzun süre öylece bırakıldı.

ROMA CUMHURİYETİ'NİN KANLI SONU

M.Ö. 49 yılında 10 Ocak'ta Jül Sezar ve ordusu, İtalya ile Cisalpina Galya eyaleti arasındaki sınırı oluşturan Rubicon Nehri'ni geçti. Ordu birliklerinin Roma'da kontrolü ele geçirme ihtimalini önlemek adına İtalya'ya girmek aslında yasaklanmıştı. Fakat Sezar'ın niyetlendiği tam da buydu ve böylece Roma'nın cumhuriyetten imparatorluğa dönüşümünü de kapsayan, kanlı çatışmalarla dolu yaklaşık iki yüzyıllık bir süreci başlatmış oldu.

Jül Sezar'ın Zaferi ve Ölümü

Roma'ya doğru ilerleyen Sezar'ın fazla güçlendiğini düşünen senatörlerin oluşturduğu muhalefet, başkenti savunmasız bırakarak güneydeki Capua'ya doğru çekildi. İç savaşta Sezar'ın düşmanlarına, daha önce dost olduğu ve sonra Sezar'ın birlikleri tarafından Akdeniz'in ötesine kovalanan Pompey önderlik ediyordu. M.Ö. 48'de Pompey, Mısır kıyılarına demir attı. Mısır hükümdarı XIII. Ptolemaios, onu kadirgâsından aldırnak için küçük bir kayık yolladı. Ailesi ve yandaşlarının gözü önünde kıyıya çıkan Pompey, Ptolemaios ile görüşeceğini sanıyordu. Fakat kız kardeşi VII. Kleopatra ile olan hanedan çatışmasında Sezar'ın desteğini alabilmeyi umut eden Ptolemaios, adamlarına Pompey'i öldürmelerini emretti ve Pompey'in kellesini sunmak için Sezar'ı yanına çağırdı.

Yine de plan fena geri tepti. Mısır'a gelen Sezar dehşete düştü ve daha sonra birlikte bir ilişki yaşayacağı ve M.Ö. 47'de kedisine bir erkek çocuğu, "Küçük Sezar"ı (Caesarion) doğuracak olan Kleopatra'ya destek verdi. Roma'ya zaferle dönen Sezar zaferini kutlamak adına Circus Maximus'da 500 savaş tutsağı, 20 fil ve 40 atlıdan oluşan iki orduyu ölümüne çarpıştırdı.

Ancak bir yandan da senatörler arasında Sezar'ın diktatörcü yönetimine karşı muhalefet sesleri yükseliyor ve suikastler planlanıyordu. Sezar M.Ö. 44 yılının 15 Mart'ında senatoda yerini alırken bir grubun saldırısına uğradı. Kendisini bir kağıt iğnesiyle savunmaya çalışsa da 23 yerinden bıçaklanarak oracıkta can verdi.

Roma İmparatorluğu'nun Başlangıcı

Sezar'ın suikastının ardından, en güvendiği yardımcısı Marcus Antonius ile yasal varisi ve kardeşinin torunu olan Octavianus, Roma'nın en önemli iki lideri haline geldiler. Antonius, karısı öldükten sonra M.Ö. 40 yılında Octavianus'un kız kardeşi ile evlendi. Fakat aralarında yavaş yavaş oluşan gerginlikler Antonius, Kleopatra ile bir ilişki yaşamaya başlayınca iyice alevlendi. Takvimler M.Ö. 31 yılını gösterdiğinde birbirleriyle savaşıyorlardı. Octavianus rakibini kolayca yendi ve Antonius Mısır'a kaçmak durumunda kaldı. M.Ö. 30 yılında Octavianus, İskenderiye'ye doğru yola çıktığında Antonius'un adamları topluca firar etti. Antonius ve Kleopatra için yenilgi kaçınılmazdı. M.Ö. 30 yılının Ağustos ayında Antonius sevgilisinin de intihar ettiğine inanarak kendini kılıçla öldüdü ve İskenderiye Octavianus'un eline geçti.

Kleopatra ise tuzağa düşürüldü. Fakat Roma sokaklarından zincirlenmiş bir şekilde geçmek istemediği için o da intihar etti. Bunu çoğu insanın inandığı gibi bir kobra kullanarak yapmış olması pek olası değil; baldıran otu ya da zehirli bir ilaç gibi daha kesin bir yöntem kullanmış olması daha muhtemel. Sonunda Kleopatra'nın cesedi tüm krallık simgelerini barındıran kıyafetleri ve yanında iki hizmetçisi ile birlikte bulunmuştu. Kleopatra'nın oğlu Caesarion firavun ilan edilmesine rağmen Octavianus onu da öldürttü. Caesarion firavunların sonuncusuydu ve onun ölümünden sonra Mısır, Roma'nın bir vilayeti haline geldi. M.Ö. 27 yılında kendine Augustus adını veren Octavianus, Roma'nın ilk imparatoru oldu ve M.Ö. 14'te ölene kadar hükümdarlığını sürdürdü.

İMPARATOR CALIGULA

M.S. 37-41 yılları arasında Roma en gaddar hükümdarlarından birine tanık oldu. Katliamlar ve zorbalıklar Caligula yönetiminin alamet-i farikasıydı.

Bir Tiran Yetiştiriyor

M.S. 31'de Caligula büyük amcası İmparator Tiberius'un yanına gidip onunla birlikte yaşamaya başladı. Tiberius'un Capri adasındaki konağı, adeta bir sapkınlık ve günah yuvasıydı. Saray, imparatoru hoş tutmak için seks partileri düzenleyen eğitimli gruplara ilham vermek adına erotik resim ve heykellerle donatılmıştı. Tiberius aynı zamanda yenilikçi işkence yöntemlerinden de zevk alıyordu. Öyle ki, kurbanın bol miktarda şarap içirildiği ve daha sonra tuvalet ihtiyacını gideremeyeceği şekilde bağlandığı yöntemi kendi icat etmişti. Roma, Tiberius'un ölümünü sevinçle karşılasa da gelen gideni aratacaktı. Tarihçi Cassius Dio'ya göre Caligula "selefinin ahlaksızlıklarına ve kana susamışlığına özenmekle kalmamış, çok yeni boyutlar katmıştı."

Bir İmparatora Yaraşır Eğlenceler

Caligula, hükümdarlığının ilk yıllarında ılımlı bir tutum sergiliyordu ve Roma halkı tarafından seviliyordu. Fakat bu durum uzun sürmeyecekti. Zamanla kendisinin de araba yarışlarına katılarak, gladyatörlerle savaşarak ve tiyatro oynayarak yer aldığı büyük ve halka açık gösterileri saplantı haline getirdi. Caligula'nın oyunları zamanın koşullarına göre değerlendirildiğinde bile vahşiceydi. Mahkumlar, bağırmasınlar diye dilleri koparıldıktan sonra vahşi hayvanlara yem olarak atılıyordu. Hayvan yemi pahalı geldiğinde de ölümcül hayvanları beslemek için sabıkalılar kullanılıyordu. Tüm bunlar olurken Caligula, yarışmacılar da seyirciler de güneşin altında pişsinler diye arenanın brandalarını geri çektirirdi.

Roma Sokaklarında Kan ve Rezillik

Caligula'nın kız kardeşi Drusilla ile ensest ilişki yaşadığına dair dedikodular vardı. Drusilla M.S. 38 yılında öldüğünde Caligula onun tanrılaştırılmasını ve Venüs tapınağına heykelinin dikilmesini emretti. Yas süresi boyunca gülmek, hatta banyo yapmak bile ölümle cezalandırılıyordu. Caligula, üst rütbeli Romalıların sempatisini kazanmak adına onlara diğer kız kardeşlerini fahişe olarak sunuyordu. İmparatorun ruh sağlığı kötüleştikçe rütbe ve mevki de kaprislerinden korunmaya yetmemeye başlamıştı. Asiller kızgın demirlerle damgalandıktan sonra çalışmak için madenlere gönderiliyorlardı. Bazıları hayvanlar gibi dört ayaküstünde kafeslere kapatıldıktan sonra parçalara ayrılıyordu. Aileler kendi çocuklarının idamlarını seyretmeye zorlanıyorlardı. Caligula'nın yönetimini sesli bir şekilde eleştirmekten çekinmeyen bir senatörün de diğer senatörler tarafından parçalanması emredilmişti. Kolları, bacakları ve bağırsakları sokaklarda sürüklendikten sonra imparatorun önüne getirilmişti. Birkaç yıl içinde Caligula, Roma'nın geleneksel yönetici sınıfını kendisinden tamamen soğutmayı başardığı için M.Ö. 41'deki suikastı sürpriz olmadı. Şölenlerine katılmış bir grup göstericiye hitap ederken bıçaklanarak öldürüldü.

BOUDİCA'NIN KANLI İNTİKAMI

M.S. 43'te İmparator Claudius dört lejyonuna Galya'dan Britanya'ya girmeleri için emir verdi. M.Ö. 55 ile 54 yılları arasında bu bölgeyi Jül Sezar da işgal etmişti, fakat o zamanlar amaç sadece dost bir kral atamaktı. Bu sefer Romalılar kalıcı olmaya kararlıydı ve adadaki hakimiyet alanlarını giderek genişletiyorlardı. M.S. 60 yılında Britanya yöneticisi Gaius Suetonius Paulinus, Galler'de seferdeydi. Roma karşıtı Druidler, toplandıkları Anglesey adasında Paulinus'un birlikleriyle karşı karşıya geldiler. Disiplinli Romalılar, Druidleri katlettiler ve Tacitus'un iddialarına göre içinde canlıları kurban ettikleri kutsal korularını tahrip ettiler.

Bir yandan da Britanya'nın doğusunda ayaklanmalar başlıyordu. Eteni (şimdiki Doğu Anglia) kralı ölmüş ve topraklarını Roma'ya bırakmıştı. Böylece dul kalan karısı Boudica'nın ve iki kızının korunacağını umuyordu. Fakat Roma, krallığı topraklarına kattı. Boudica kırbaçlandı ve kızları tecavüze uğradı. Bunun karşılığında Boudica 120.000 Britanyalıdan oluşan bir ordu topladı. Roma ordusunun büyük bir kısmı Galler'de olduğundan kendisine karşı savaşan küçük birlikleri yenmeyi başardı. Hızlı bir şekilde sırasıyla Colchester ve St. Albans'ı yağmaladı ve Londra'yı yakıp yıktı. 70.000 Romalı ve müttefikleri bu esnada can verdi. Canlı yakalanan kadınların göğüsleri kesilip ağızlarına dikildi ve sonrasında boylamasına kazığa geçirildiler.

Paulinus sonunda Watling Street Savaşı'nda isyancıları yenmeyi başardı ve Boudica yenilgi sonrası zehir içerek intihar etti. Roma artık Britanya'yı sağlam bir şekilde kontrolü altına alabilmişti ve sınırlarını Galler'in iç kesimlerine ve İskoç sınırına kadar genişletebilirdi.

NERON VE BÜYÜK ROMA YANGINI

Claudius Caesar Neron

Neron, Jül Sezar'ın soyundan gelen son Roma yöneticisiydi. M.S. 54 yılında henüz 17 yaşındayken başa geçti ve M.S. 64 yılına kadar hüküm sürdü. Roma yöneticilerinin arasında onun kadar kötü anılanı azdır.

Ahlaksızlık ve Savurganlık

Hükümdarlığının başlangıcında Roma'yı asıl yöneten Neron'un annesi Agrippina'ydı. Annesinin imparator olarak üvey kardeşi Britannicus'u başa geçirmek istemesinin üzerine Neron üvey kardeşinin zehirlenmesini emredip gücü ele geçirdi. Sonrasında M.S. 59 yılında Neron annesine de suikast düzenletti ve böylece kendisine karşı çıkacak kimse kalmadı.

Neron'un cinsel arzuları çok büyüktü. Evli kadınları ve genç erkekleri baştan çıkarıyordu. Bir keresinde Sporus adında bir genci hadım ettirdikten sonra imparatoriçe gibi giydirip eş olarak tahtırevanına aldığı da olmuştu. Tarihçi Suetonius'un dediğine göre Neron'un en sevdiği meşgalelerden biri de hayvan derisi giyip kazığa bağlanmış kadın ve erkeklerin mahrem bölgelerini tahrip etmektir.

Annesinin ipini çektikten sonra ilk eşi Octavia da zina suçundan infaz edildi ve ikinci eşi Poppea M.S. 65 yılında hamileyken hayatını kaybetti. Suetonius'un iddiasına göre Neron yarışlardan geç döndüğü için şikayetçi olan karısını tekmelemişti.

Neron müstehcen gösterilere bayılırdı ve Circus Maximus'ta milyonlarca sikke tutan masraflı ziyafetler verirdi. Şarkı söyleme takıntısı olduğundan kurşundan yapılmış bir tabağı göğsünde tutmanın ya da bir şırıngayla kendini zorla kusturmanın sesine iyi geleceğine inanıyordu. Yeteneklerini sergilemek için halkın önünde sahneye çıkardı.

Harabeye Dönmüş Bir Roma

Neron'un en kötü anılan halka açık gösterisi M.S. 64 yılının 19 Temmuz'unda gerçekleşti. O gün Roma'da altı gün yedi gece sürecek olan ve şehrin %10'unu harabeye çevirecek bir yangın çıktı. Yüzlerce vatandaş, malını mülkünü kurtarmak için koşuştururken ezilerek öldü. Neron'un sahne elbiseleri içerisinde "Sack of Illium" (Truva'nın Yağmalanması) şiirini okuyarak yangını seyrettiği söylenir. Cassius Dio, Neron'un geniş inşa planlarını gerçekleştirebilmek için yangın emrini kendisinin verdiğini iddia eder. Suçlamalardan kurtulmak için suçu Roma'daki Hıristiyanların üstüne atan Neron, onları köpeklerin önüne atarak veya diri diri yakıp meşale olarak kullanarak acımasızca cezalandırmıştır.

Tacitus'a göreyse yangın tamamen bir kazaydı ve Neron o esnada 50 km uzaktaki Antium'daydı. Bu durum olası olsa da Neron'un sonrasındaki eylemleri affedilir gibi değildi. Bir diğer adı "Altın Ev" (*Domus Aurea*) olan yeni yapılacak devasa sarayını finanse edebilmek için imparatorluğun her yerinden ağır vergiler topladı. Bina altınla kaplıydı ve sedef gibi değerli taşlarla süslüydü, girişi de yaklaşık 40 metre uzunluktaki bir Neron heykelini alacak kadar büyüktü.

Sonunda Neron'un politikaları isyanlara neden oldu. M.S. 68'de vilayet yöneticisi olan Galba, imparatorluğunu ilan etti. Neron'un destekçileri ona hemen sırtını döndü ve senato kendisini halk düşmanı ilan etmeye hazırlanırken Neron Roma'yı terk etti. Neron intihar etmek yerine sekreterini, kendisini bıçaklayarak öldürmesi için ikna etti.

En geniş sınırlarına ulaştığında Roma İmparatorluğu

Vezüv Patlaması

M.S. 79 yılında Vezüv yanardağı taş, kül, duman, erimiş kayalar ve ponzataşı karışımı bir bulut püskürterek patladı. İlk patlamanın ardından volkanik akıntılar, Pompei ve Herculaneum şehirlerini yok etti, kaçmak için geç kalan tüm canlıları da diri diri lavların altına gömdü. Napoli Körfezi'nde meydana gelen bir tsunami dalgası balık ve diğer deniz canlıların karaya vurmasına neden oldu. Her yeri, sadece alevlerle ve şimşeklerle bölünen “kapkara ve dehşet verici” bir bulut kaplamıştı. Tahliyeyi organize etmeye çalışırken dumandan boğulan doğa bilimci Büyük Plinius'un da aralarında bulunduğu 16 bin kişi patlamada hayatını kaybetti. Üç ay sonra Pompei altı metrelik ponzataşı ve kül tabakasının altına gömülmüş durumdaydı ve tamamıyla tekrar gün yüzüne çıkması ancak 18. yüzyılda gerçekleşti.

DONG ZHOU

Han Hanedanı'ndan gelen Çin imparatoru Ling M.S. 189'da yaşamını yitirdi. Bunun üzerine başkent Luoyang, oğlu ve varisi olan İmparator Shao'yu etkileri altına almak isteyen saray gruplarının çatışmaları nedeniyle karıştı. Nüfuzlu bir savaş beyi olan Dong Zhou, bunu fırsat bilerek şehre girip kontrolü ele aldı. M.S. 190 yılında Shao'yu tahtından indirip onun yerine sekiz yaşındaki kardeşi İmparator Xian'ı tahta çıkardı. Dong bu şekilde devletin başına fiilen geçmiş oldu.

Dong'u indirmek için bir ittifak kuruldu, fakat ittifak güçleri Luoyang'a ulaşana kadar Dong'un ordusu başkenti yerle bir edip Chang'an'a taşınmıştı bile. Dong'a esir düşenleri korkunç cezalar bekliyordu. Tercih ettiği işkence şekillerinden biri kurbanı yağa batırılmış giysilere sarıp ateşe atmaktı. Atılan çığlıkların tadını çıkarmak için ise kafalarını dışarıda bıraktırıyordu. Dong bir de eğlence olsun diye düşmanlarına işkence ettiği büyük ziyafetler veriyordu. Ziyafetlerde kurbanların kolları ve bacakları koparılıyor, gözleri oyuluyor, çığlık atmasınlar diye de dilleri koparılıyordu. En son diri diri kızgın yağda pişiriliyorlardı.

Dong M.S. 192 yılında üvey oğlu Lü Bu tarafından bıçaklanarak öldürdü. Cesedi göbeğine fitil dikilerek yakıldı ve günlerce herkesin görebilmesi için sokakta bırakıldı. Dong'un 90 yaşındaki annesi de dahil olmak üzere Dong Klanı'na ait kim varsa idam edildi.

KARDEŞ KATİLİ CARACALLA

M.S. 211 yılında İmparator Septimius Severus ölünce Roma İmparatorluğu birlikte yönetilmek üzere oğulları Caracalla ve Geta'ya kaldı. Fakat bu düzenleme bir yıl bile dayanmadı. Caracalla, kardeşi Geta'yı öldürmekte kararlıydı, ama kardeşinin korumaları önünde engeldi. Bu yüzden annesini, barışma bahanesiyle Geta'yı odasına çağırmaya ikna etti. Kurduğu tezgah başarılı oldu: Caracalla'nın adamları Geta'ya saldırdı ve kardeşi annesinin kollarında can verdi. Caracalla tek başına imparator oldu ve Geta'nın arkadaşlarını, yardımcılarını ve onunla herhangi bir bağlantısını olan herkesi temizlemek için işe koyuldu. Ölen binlerce kişinin cesetleri Roma dışında yakılmak ya da hendeklere atılmak üzere arabalara toplandı. Caracalla'nın kaprislerinin önünde hiçbir engel kalmamıştı. M.S. 213'te sefere çıkmak için başkenti terk etti.

İskenderiye Katliamı

M.S. 215'te Caracalla, onunla ilgili hicivler yapıldığına dair duyumlar aldığı için İskenderiye'ye girdi. Namını bilen ve ondan korkan bir grup vatandaş onu en iyi şekilde misafir etti. Caracalla da hiç bozuntuya vermeden şehrin tüm gençlerinin askerî hizmet için uygun olup olmadıklarını değerlendirme bahanesiyle sıraya dizilmesini istedi. Bunun üzerine askerleri, tüm gençleri katledip bütün şehri yağmaladı.

M.S 217 yılında Caracalla'nın hayatı da kanlı bir şekilde son buldu. Bir yürüyüş esnasında tuvalet ihtiyacını gidermek için durduğunda kendi koruması tarafından öldürüldü.

SINIR TANIMAYAN İMPARATOR

Vatandaşlarını Elagabalus kadar şok eden çok az hükümdar vardır. Suriye’de doğan Elagabalus, kendini El-Gebal adındaki güneş tanrısına adanmış yerli bir tarikatın yüksek rütbeli rahibiydi, bu rütbe ailede soydan soya geçiyordu. Zira Roma’daki bir ayaklanma döneminde önceki imparator Septimius Severus’la akrabalığı olan büyükannesi, Roma ordusunun desteğini arkasına alarak henüz 14 yaşındayken M.S. 218 yılında Elagabalus’u imparator tahtına çıkartmayı başarmıştı. Elagabalus bir yıl sonra da Roma’ya ulaşmıştı.

Geldiği yerin örf ve âdetlerini reddeden Elagabalus, Roma kıyafetleri yerine doğuya ait kıyafetleri tercih ediyordu. Aşırı makyaj yapıp gözlerini boyuyordu. Tarihçi Edward Gibbon’ın aktardığı kadarıyla “kendini kontrolsüz bir çılgınlıkla en iğrenç zevklere kaptırmıştı”. Beş evliliğinin en skandal yaratımı, tapınaktan kaçırıldığı Vesta bakiresi ile oldu. Vesta tarikatının üyeleri dini nedenlerden dolayı bekar kalmaya yeminliydi ve yeminin bozulduğu durumlarda cezası diri diri gömülmekti. Elagabalus’un yüksek yönetim mevkilerine getirdiği erkek sevgilileri de oluyordu. Fahişelik yaptığına ve ona kadın cinsel organı verebilecek bir hekimi ödüllendireceğini vaat ettiğine dair söylentiler de vardı. El-Gabel’i Roma tanrıları arasında baş tanrı ilan edip onun adına şatafatlı bir tapınak yaptırdığıdaysa keyfî kararları son raddesine ulaştı.

M.S. 222 yılına gelindiğinde Elagabalus Roma halkının sabrını çoktan taşımıştı. Sözü geçen ve aynı zamanda imparatorun elit korumaları olan Praetorian muhafızları desteklerini ondan çekip kuzeni Aleksander’i taçlandırıldılar. Elagabalus ve annesi yakalanıp öldürüldükten sonra cesetleri çırılçıplak bir şekilde Roma sokaklarında sürüklendi ve kanalizasyona atıldı.

Romalı St. Lawrence’ın Ölümü

M.S. 258’de İmparator Valerian, rahiplerin Roma tanrılarına kurban bağışı yapmadıkları takdirde idam edileceğine dair bir ferman yayınlattı. Birçok Hıristiyan şehit edildi ve Papa II. Sixtus’un da 6 Ağustos’ta boynu vuruldu. St. Lawrence’a kilisenin tüm servetini Roma valiliğine devretmesi emredildi. Lawrence bunu reddederek malını mülkünü imparatorluğun elinden kurtarmak için dağıttı. İsa’nın Son Akşam Yemeği’nde kullandığı iddia edilen ve Lawrence’ın İspanya’ya kaçırabildiği Kutsal Kadeh de hazinelerinin arasındaydı. Lawrence 10 Ağustos’ta yakalandı ve ızgara demirinde yakılarak öldürüldü. Son sözleriye şöyleydi: “*Assam est; versa, et manduca!*” (İyi pişmiş; çevirin ve yiyin!)

SELANİK KATLIAMI

Büyük Theodosius olarak da bilinen I. Theodosius M.S. 379-395 yılları arasında imparatordu. İmparatorluğun hem batı hem doğu kısmına hâkim olan son imparator Theodosius, Hıristiyanlığı devlet dini hale getirmişti. Ölümünden sonra doğu ile batı tekrar birleşmedi ve imparatorluğun doğu kısmı daha sonra Bizans İmparatorluğu oldu.

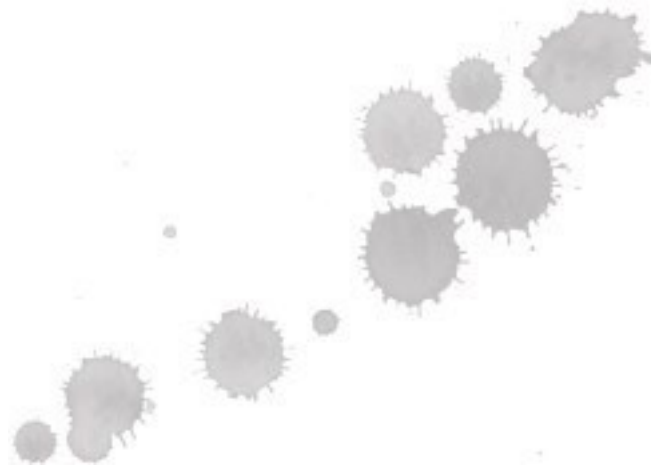
Theodosius M.S. 390 yılında Selanik'ten öç almak adına bir imparatorun yapabileceği en kötü şeyi yaptı. Yunanistan'ın doğusundaki en büyük şehir olan Selanik sağlam kaleleri sayesinde, Gotlara karşı süren savaşta hasardan korunabilmişti; Gotlar, imparatorluğa sürekli bir tehdit oluşturan Germen kavimlerindendi. Fakat garnizon kumandanı Butheric'e ait yakışıklı ve genç bir köleyle Roma'ya hizmet eden bir Got arasında geçen bir olay felaketin başlangıcına neden oldu. Genç köleyle göz diken Selanikli arabacı bununla kalmayıp ona tecavüz etmeye kalkınca tutuklandı. Bir sonraki araba yarışında arabacının yokluğu hemen anlaşıldı ve taraftarları çılgına döndü. Selanikliler ayaklanıp Butheric ve birçok subayını öldürüp cesetlerini sokaklarda gezdirdiler.

Cinayetleri duyan Theodosius derhal şehirden intikam almak istedi. Öfkeliyken verdiği ilk tepkiyi geri çekmek istediğindeyse çok geç kalmış, askerleri Selanik halkını sözde Theodosius adına düzenlenecek bir eğlence vaadiyle yarış arenasına toplayıp boğazlarına yapışmışlardı bile. Katliam üç saat sürdü ve 7.000-15.000 kişi öldürüldü.

İSKENDERİYELİ HYPATİA

Beşinci yüzyılda İskenderiye, Roma İmparatorluğu'nun büyüyen şehirlerinden biri ve aynı zamanda da bir ilim merkeziydi. Şehirdeki Platon Okulu'nun başı ve ilk ünlü kadın matematikçi olan Hypatia şehrin tartışmalı karakterlerindendi. Birçok kişi, Hypatia'nın öğretilerinin şehirde huzursuzluğa yol açtığını savunuyordu. Putperest inançları nedeniyle bazı Hıristiyanlar ondan şüphelenmeye başlayıp büyücülük yaptığına dair dedikodular yaydılar.

Hypatia, İskenderiye'nin Hıristiyan patriği Cyril'in kontrolü altında şehrin Yahudilerinin kovulmasını ve onlara zulüm edilmesini onaylamayan Roma valisi Orestes'in bilinen destekçilerindendi. M.S. 415'te bir grup rahip Orestes'i taşıyarak yaraladığında şiddet iyice tırmanmaya başladı. Yakalanan rahiplerden birine halka açık alanda ölene kadar işkence edildi. Bunun ardından Cyril'in yandaşları da üzerinden misilleme yapabilecek bir hedef aramaya başladılar. Seçtikleri kurban Hypatia oldu ve arabasıyla şehirde dolaşırken bir grup yobaz Hıristiyan kendisini arabasından kaçırdı. Yakınlardaki bir kiliseye götürüldükten sonra soyulup kiremitlerle dövüldü ve derisi yüzüldü. Cesediyse parçalanıp farklı kiliselerde yakıldı. Bu suikastın ardından Orestes, İskenderiye'yi Cyril'in kontrolüne bırakıp terk etmeye mecbur kaldı.

ATTILA'NIN SON YILI

Dördüncü yüzyılın sonlarına doğru Orta Asya'nın bozkırlarından gelen Hunlar Avrupa'ya ulaştı. Süvari okçuları ve onlara karşı gelen herkesi biçen mızrakçılarıyla Avrupa'nın epey başını ağrıtacaktı. M.S. 434 yılından itibaren hükümdarlık yapan Attila, imparatorluğun sınırlarını Ren Nehri'ne kadar genişleten en büyük liderlerdi. Bir zamanlar çok güçlü olan Roma İmparatorluğu'nu bile kendisine vergi ödemek zorunda bırakmayı başarmıştı. Kendisiyle yapılan müzakereler çok gergin geçiyor olmalıydı, zira düzenbaz elçileri çarınha gerip akbabalara yem olarak bırakmak Attila'nın bilinen yöntemlerinden biriydi. M.S. 452 yılında Attila, belki de Roma'yı düşürmek umuduyla ordularıyla İtalya'ya giriş yaptı. Roma zaten M.S. 410'da Germen bir grup olan Vizigotlar tarafından yağmalanmıştı.

Attila yönetimindeki Hun İmparatorluğu

Attila'nın Son Seferi

O zamanlarda siyasi ve dinî olarak önemli bir merkez olan ve Adriyatik Denizi'nin kuzeyinde yer alan Aquileia şehri Attila'nın ordusuna karşı direniyordu. Şehir kuşatmaları konusunda deneyimsiz olan Hunlar üç ay boyunca surları aşmaya çalışmış, fakat tüm çabaları sonuçsuz kalmıştı. Attila tam vazgeçip ordularını geri çekmeye hazırlanırken kulelerin birinden havalanan bir leylek gördü. Bunu bir işaret olarak algılayıp duvarlarda yarıklara sebep olacak vahşi bir saldırı başlattı. Hunlar o kadar saldırgandı ki harabeye dönen şehir tanınmaz hale gelmişti. Yakınındaki şehirler de yerle bir oldu ve bir zamanlar bereket saçan Lombardiya toprakları darma duman olmuştu. Sonunda Papa I. Leo, Attila ile bir barış antlaşması yapmayı başardı ve Attila Roma'ya ulaşmadan ordusunu İtalya'dan çekti.

Hun İmparatoru Attila

Ölüm Sebebi Burun Kanaması Mıydı?

M.S. 453'te Tuna Nehri'nin karşısındaki sarayına çekilen Attila'ya yaranmak isteyen uzaktaki derebeylerinden biri, ona İldiko adında genç bir Germen prensesi gönderdi. Şaşaalı bir düğün ve "aşırı eğlence"den sonra Attila ve gelini çadırlarına gittiler. Çok fazla şarap içmiş olan Attila sırt üstü yatınca ciddi bir iç kanama geçirmeye başladı. Bu da ciddi bir burun kanamasını tetikleyince dışarı akması gereken kan boğazına kaçarak boğulmasına neden oldu. Ertesi sabah cesedinin yanında ağlayan eşiyle bulundu. Ölüsü altın, gümüş ve demirden yapılan üç katlı bir mezara konuldu. Onu gömen köleler de mezarın yerini gizli tutmak adına idam edildi. Cenazenin ardından müstehcen bir eğlence yapıldı, ama Hunların iyi günleri aslında sona ermişti. Attila'nın oğulları miras konusunda anlaşamayınca Hun İmparatorluğu bölündü ve çok geçmeden savaşlarda yenilgiler almaya başladılar.

JÜSTİNYEN SALGINI

M.S. 541 yılında İmparator Jüstinyen, İtalya'yı fethedip bir yüzyılı aşkındır bir araya gelmemiş olan Batı ve Doğu Roma'yı birleştirmenin eşiğindeydi. Fakat Orta Afrika'da ortaya çıkan kara veba o esnada Bizans İmparatorluğu'nun Mısır bölgesine ulaşmıştı. Gemi rotaları üzerinden hızlıca Kuzey Afrika ve Yakın Doğu'ya da yayılan salgın Konstantinopolis'e (bugünkü İstanbul) de geldi.

Kalabalık şehirde salgın kısa zamanda yayıldı. Hastalığın belirtileri birden çıkan ateş ve sonrasında kasıklarda, koltuk altlarında ve oyluklarda çıkan hıyarcıklı⁴ kabartılandı. Bazıları derin bir komaya girerken bazıları yeme-içmeyi reddederek yarı baygınlık durumuna düşüyordu. Ardından şiddetli sayıklamalar ve sanrılar baş gösteriyor ve sonunda şişkinlikler kangrene dönüşerek hastanın ölümüne sebep oluyordu. Hastalık bir günde yaklaşık 10.000 kişinin ölümüne sebep olmuştu.

Cesetler artık gömülüyor ya da mezarlara gelişi güzel atılıyordu. Mezarlıklar dolunca ölümler şehrin kulelerine atılmış ve şehri çürüten et kokusu sarmaya başlamıştı. Bazı cesetler de kayıklara konup denize bırakılıyordu. Sonunda Konstantinopolis'in altyapısı tamamen çökmüş ve 500.000 kişilik nüfusun en az 100.000'i bu olayda yaşamını yitirmişti.

Bu yüzden Jüstinyen'in İtalya fethine dair planları da suya düşmüştü. Hayatta kaldı fakat hastalık ona da bulaştı. Salgın M.S. 524 yılında bitse de sekizinci yüzyıla kadar Bizans İmparatorluğu'nda yaygın bir hastalık olarak görülmeye devam etti ve toplamda 30 milyon insan bu hastalıktan hayatını kaybetti.

Büyük Antakya Depremi

M.S. 526'da büyük bir deprem Bizans İmparatorluğu'nun önemli şehirlerinden biri olan Antakya'yı sarstı. O dönemlerde yaşayan bir tarihçinin de dediği gibi Antakya "yerle bir olmuştu". İlk sarsıntı çok şiddetliydi, fakat asıl hasarı veren sonrasında çıkan yangın oldu. Alevlerden sonra nerdeyse hiçbir bina ayakta kalmamıştı. Büyük Konstantin'in yaptırdığı kiliseyi bile depremden bir hafta sonra alevler sardı ve geriye temelinden başka bir şey kalmadı. Yıkıntı temizlendiğinde Antakya Patriği'nin bedeni zift kazanında bulundu. Deprem olduğunda sendeleyerek içine düşüp yanmıştı. Eti kemiğinden ayrılmış olmasına rağmen kafası olduğu gibi kalmıştı.

⁴ Deri altında ve iç organlarda kanama başladığı zaman, akan kanın birikmesi sonucu ciltte siyah lekeler oluşmasına denildiği zannedilmektedir. Bu nedenle kara vebanın bir diğer adı da "hıyarcıklı veba"dır. (ç.n.)

ZORLA İMPARATOR OLAN PHOKAS

Phokas'ın M.S. 602 yılında Bizans tahtına nasıl çıkabildiği muallaktır. Ordu komutanıyken birden İmparator Mavrikios'un gücünü elinden almıştır. Yeni yönetime büyük bir tehlike teşkil etmese de beş oğlunun idamını izlemeye mecbur edildikten sonra Mavrikios'un da başını vurdurmuştur. Bedenleri denize atılırken kafaları çürüyene kadar dışarıda sergilenmiştir.

Phokas'ın Sonu

Phokas'ın başlangıçtaki popülaritesi giderek azaldı. Bizans, İran ve Balkanlar'dan gelen saldırılarla karşı karşıya geldi. Doğu vilayetlerinde Hıristiyanlara ve Yahudilere yaptığı zulümler birçok ayaklanmaya sebep oldu.

M.S. 608'de de Kuzey Afrika'da önemli bir görevli olan Heraklius ayaklandı. İki yıl sonra ordusuyla Konstantinopolis'e doğru yürümeye başladı. Heraklius imparator ilan edildi ve Phokas'ın kendi damadının yönettiği imparator muhafızları firar etti. Phokas Heraklius'un önüne çıkarıldı ve imparatorluk kıyafetleri ve tacı alındıktan sonra eski püskü kıyafetler giydirilerek zincirlendi. Heraklius'un "Böyle mi hüküm sürdün, seni zavallı?" sorusuna "Sen mi daha iyisini yapacaksın?" diye cevap verince Heraklius Phokas'ı tekmeleyerek yere serdi.

Phokas'ın önce sağ eli kesilip boynu vurulduktan sonra karnı deşildi. Eli ve başı mızraklara geçirilip şehrin sokaklarında gezdirildi. Bedeni ise ikiye ayrılıp sokaklardan süründürüldükten sonra halka açık bir meydanda yakıldı. Heraklius sonrasında otuz yıl boyunca hüküm sürdü.

Ortaçağ M.S. 500 – 1450

VIKİNG ÇAĞI'NIN BAŞLANGICI

Vikingler, İskandinavya'dan gelen kaşif, savaşçı ve tüccar bir halktı. Sekizinci yüzyılda Avrupa'ya ve ardından Kuzey Amerika ve Asya'ya da yayılmaya başladılar.

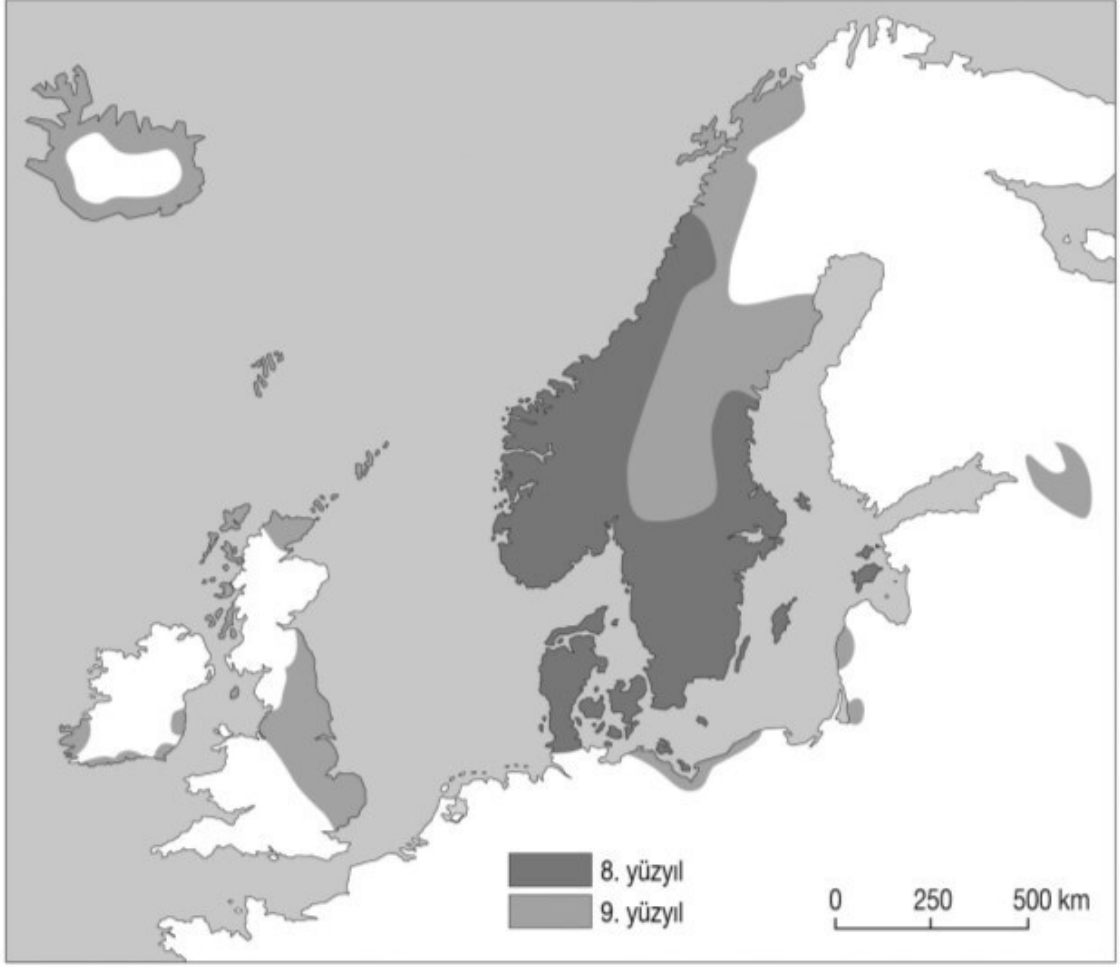
Kuzey'den Gelen Akıncılar

Vikingler'in İngiltere'ye yaptığı kayda geçen ilk baskın M.S. 793 yılında Northumberland kıyılarında bulunan Lindisfarne Adası'ndaki manastıra yapılan baskındı. Anglosakson Kronolojisi'nin kayıtlarına göre gelişleri şimşekler ve “gökte uçan kıpkırmızı ejderhalar” tarafından haber edilmişti. Vikingler, doğrudan kıyıya çekilebilen yelkenlileri sayesinde manastır rahiplerini hızlıca etkisiz hale getirip “Tanrı'nın kilisesinde insanı ağlatacak derecede zarara sebep oldular”. Daha sonra rahipler katledildi, değerli eşyaları yağmalandı. İngiltere'yi bu şekilde yağmalamaya iki yüz yıl boyunca devam ettiler. 11. yüzyılın başlarında “Büyük Knud” adıyla da anılan Kral Knud, İngiltere ile birlikte Danimarka ve Norveç'i de yönetiyordu.

Kan Kartalı

Vikingler aldıkları bölgelerde kalıcı egemenlik kurmakta da ustaydılar ve yeni vatandaşlarını yönetmek için koydukları yasalar oldukça sertti. Hırsızlık ve cinayetin cezası genelde uçurumdan atılmaktı, fakat en vahşi uygulamaları “Kan Kartalı” cezasıydı. Bu ceza yenilen liderlere ve krallara ya da bir Viking'i öldürmeye cüret edenlere uygulanıyordu. Kurbanın sırtı bir balta ile yarılarak kaburgaları kırılıp omurgadan ayrılıyordu. Akabinde ciğerleri açık yaradan dışarı çıkarılıp tuzlandıktan sonra kurbanın sırtına kanlı kanatlara benzeyecek şekilde yerleştiriliyordu. Neyse ki boğularak, kan kaybından ya da şoktan olsa gerek kurban çabuk ölüyordu.

Sekizinci ve dokuzuncu yüzyılda Viking fetihleri

İNGİLTERE’NİN SON ANGLOSAKSON KRALI

Harold Godwinson tahta 1066 yılının Ocak ayında geçti. Selefi, çocuğu olmayan kayınbiraderi Günah Çıkarıcı Aziz Edward’dı. Edward iddiaya göre tahtı Normandiya dükü I. William’a vadetmişti. Norse Vikinglerinden gelen Normanlar İngiltere’de nüfuzlu bir kitleydi. Aynı zamanda William’ın büyük teyzesi olan Edward’ın annesi de Norman’dı. Edward da kral olmadan önce Normandiya’da birkaç yıl geçirmişti. Danışmanları ile destekçileri arasında da çok Norman vardı. Bu yüzden varisi olarak William’ı seçmek Edward’a olağan gelmişti, fakat ölüm döşeğinde fikrini değiştirdi.

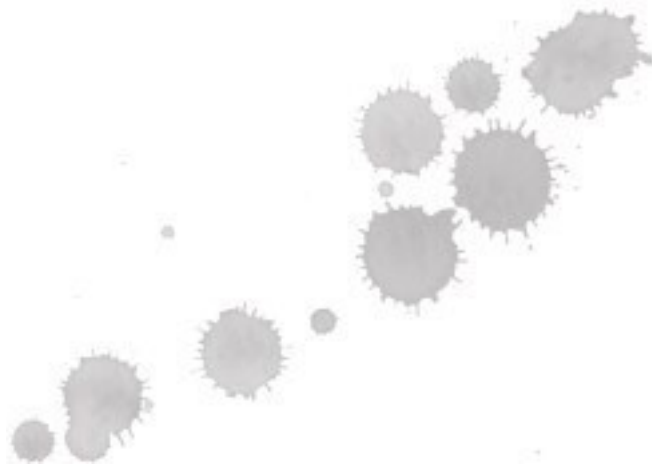
William hakkını aramak için İngiltere’ye saldırı planları yapmaya başlarken Harold aynı sorunu bir de Norveç kralı ile yaşadı. Norveçliler Eylül’de Yorkshire’a saldırdılar, ama Harold onları Stamford Köprüsü’nde yendi. Köprüyü tek elle tutan Norveçli savaşçının ölümüyle savaş Harold’un lehine dönmüş olmasına rağmen kutlamaya vakit yoktu. William’ın ordusu kanalı geçtiği için zaten bitap düşmüş ordusunu bu sefer güneye yönlendirmesi gerekiyordu. İki ordu birbiriyle 14 Ekim’de Hastings yakınlarında karşılaştı. Üstünlük Harold’daydı ve Norman saldırılarına başarıyla karşı koyuyordu. Başlangıçta çarpışma sonuçsuz kalacakmış gibi görünüyordu ama William, ordusunu geri çeker gibi yapıp İngiliz birliklerinin ordu düzenlerini bozunca ve düşman güçleri kendisini takip etmeye zorlayınca işler değişti ve bu noktadan sonra Normanlar öne geçti. William’ın okçuları İngilizlerin üstüne oklarını yağdırmaya başladılar. Birçok tarihçi bu oklardan birinin Harold’u gözünden vurarak ölümüne neden olduğuna inanır. Bazıları ise Harold’un Norman şövalyeleri tarafından atından düşürülüp paramparça edildiğini savunur. Olay her nasıl olduysa sonunda William Londra’ya ulaşip tahta çıktı ve bundan sonraki İngiltere kralları onun torunları oldu.

Hastings Muhaberesi esnasında Harold’ın yaralanışı

Granada Katliamı

1066'da İspanya'da bulunan Granada, Kral Badis tarafından yönetilen Müslüman bir emirliğin başkentiydi. Fakat tahtı asıl yöneten kişi Yahudi veziri Joseph ibn-Nagrella'ydı. Bu da yerli Berberi halkının hiç hoşuna gitmiyordu. Yavaş yavaş Joseph'in Badis'i öldürüp doğrudan tahta geçmek istediğine dair bir dedikodu yayılmaya başladı. 30 Aralık'ta bir grup sarayı basıp Joseph'i yakaladıktan sonra çarpmıha gerdi. Şiddet, krallıkta çok fazla güç kazandığına inanılan Yahudi halkına karşı artarak devam etti. Toplamda üç bin kişi öldürüldü. Bu olay mağribi İspanya'da bir dönüm noktasıydı. Yahudilere karşı genel tolerans yerini ara ara yükselen Yahudi karşıtı şiddete bırakmıştı. 1492'de Katolik kraliyet çifti Fernando ile Isabel tüm Yahudileri İspanya'dan sürdü.

LONDRA KULESİ

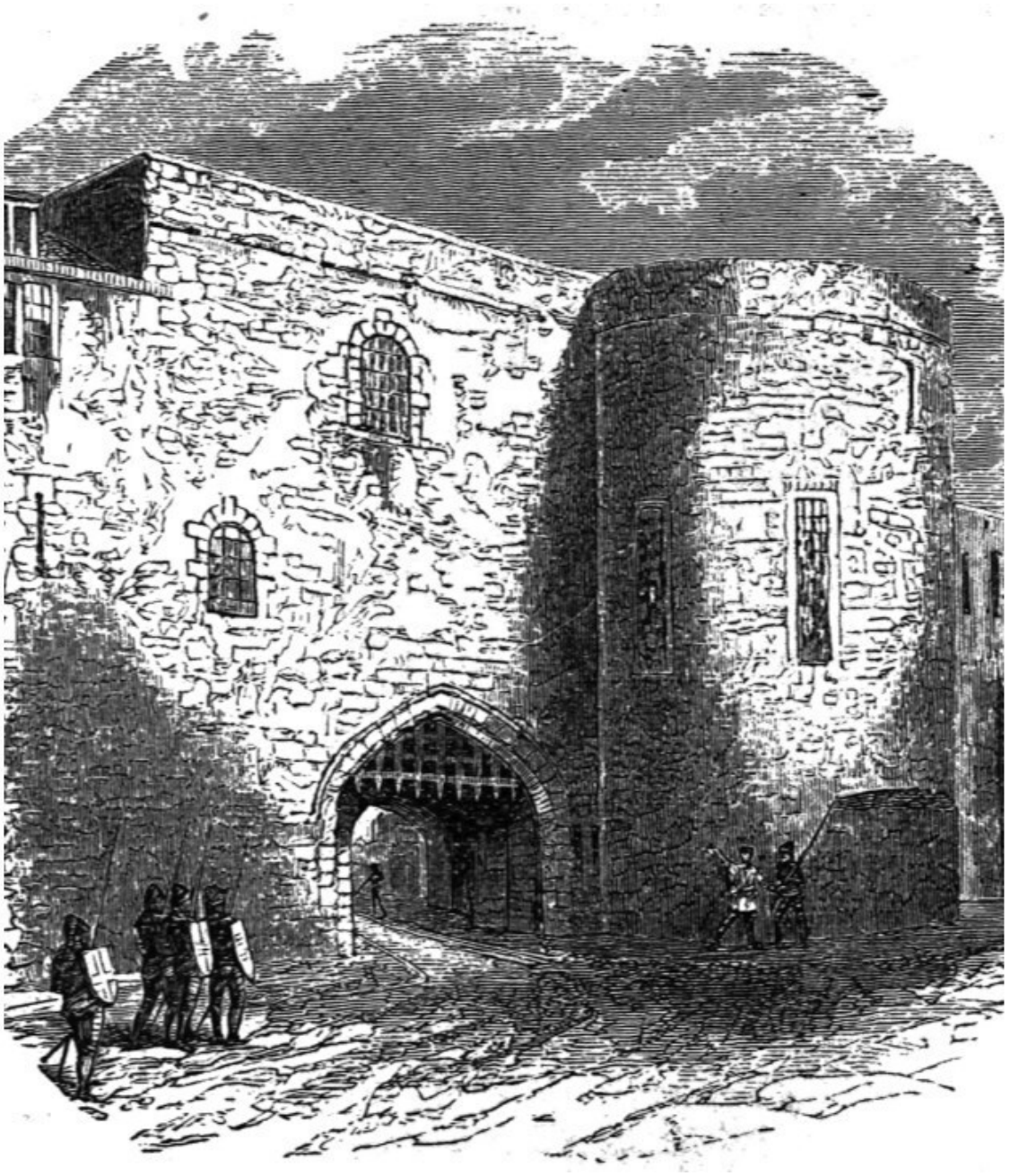
İngiltere'deki Norman işgalinden sonra "Fatih William" adıyla da anılan I. William otoritesini dayatmaya başladı. Bu otoritenin en kalıcı sembolü Londra Kulesi'di.

İdam Sehpası: Köylüler Ayaklanıyor

1381'de İngiltere halkı, ülke tarihinin en büyük ayaklanmasını gerçekleştirdi. İngiltere genelindeki huzursuzluk en çok ülkenin güneydoğusunda kendini hissettiriyordu. Köylülerin lideri Wat Tyler Londra'ya giderek taleplerini genç Kral II. Richard'a iletirken bir yandan da başka bir grup köylü Londra Kulesi'ni basıp kraliyet odalarını yağmalyordu. Hem Canterbury Başpiskoposu hem de Lordlar Kamerası Başkanı olan ve pek sevilmeyen Simon Sudbury şapelden sürüklenerek çıkarıldıktan sonra kafası taşa yatırıldı. Celladın deneyimli olmamasından olsa gerek, kafasını kesmek için sekiz vuruş gerekti. Sudbury, piskoposluk tacı başına çivilendikten sonra kesik başı sokaklarda gezdirildi. Ayaklanma Tyler'ın kralla olan görüşmesi esnasında Londra belediye başkanı tarafından öldürülmesiyle yatıştı.

Kule'deki Prenslar

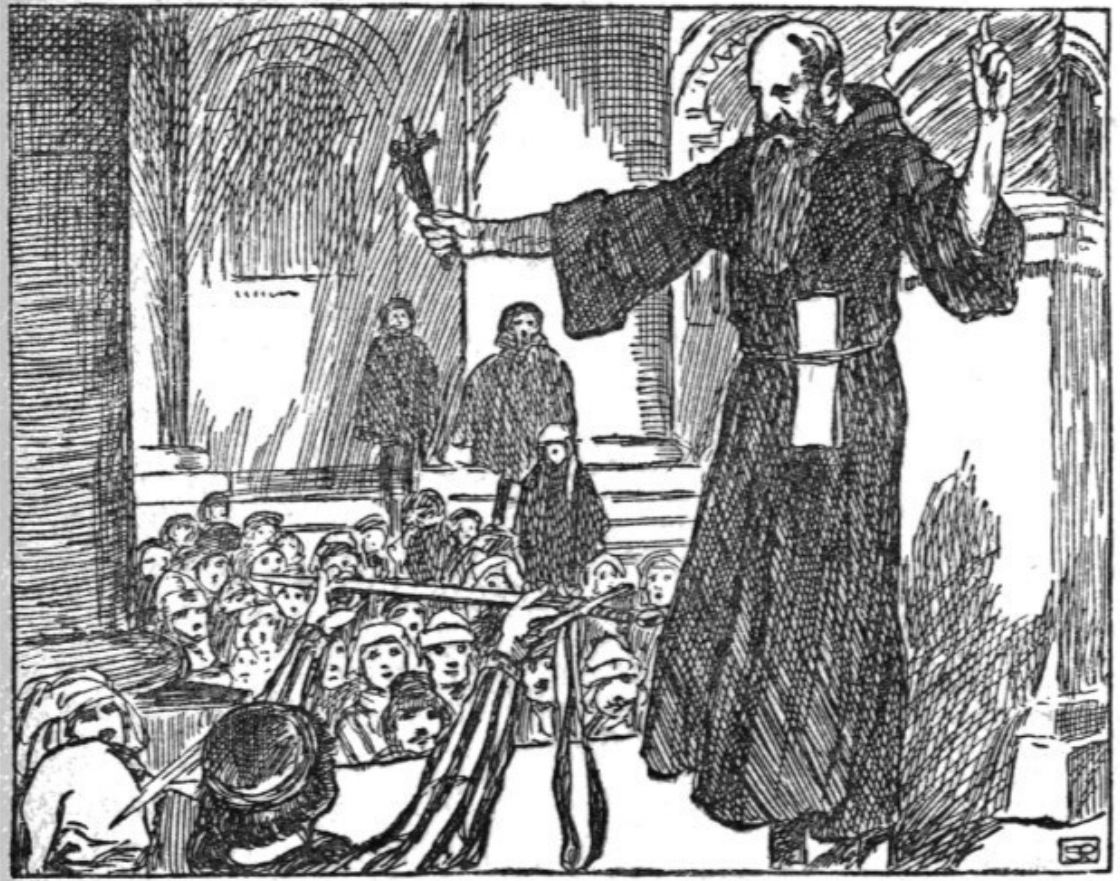
1483 yılının Nisan ayında IV. Edward'ın ardından on iki yaşındaki oğlu V. Edward tahta çıktı. Amcası Gloucester Dükü Richard, kendisini Edward'ın koruyucusu olarak atadı ve Edward ile erkek kardeşini Londra Kulesi'ne hapsedti. Haziran'da Richard kendini kral ilan etti, prenslerse hapis tutulmaya devam ettiler. Prensların destekçileri onları kurtarmayı planlarken Richard iddialara göre isyanı önlemek için öldürülmelerini emretti. 1674'teki onarım çalışmalarında Londra Kulesi'nde iki çocuk iskeleti bulunmuş olsa da prenslere tam olarak ne olduğu bilinmiyor.

Kanlı Kule

HALKIN HAÇLI SEFERİ: KÖLN'DEN YAMYAMLIĞA

1095'in Kasım ayında Papa II. Urbanus, Türk saldırısı altında olan Bizans'a yardım etmek ve Kudüs'ü geri almak amacıyla bir Haçlı Seferi düzenlenmesi için vaaz verdi. Bu vaaz nedeniyle Avrupa'da yer yerinden oynadı. Sadece şövalyeler ve asiller değil, köylü ve şehirliler de çok hevesliydi. Keşiş Pierre halktan destek almak için bütün Avrupa'yı dolaştı. 1096 Nisan ayına kadar, gerekli donanımlara sahip olmayan, neredeyse tamamı eğitimsiz çok sayıda kadın ve çocuğun da arasında bulunduğu 40.000 kişi topladı. Bu karmakarışık orduyla Köln'den Kudüs için yola çıkıldı.

Keşiş Pierre

İlk sorun, yerlilerle bir tartışma sonucu garnizonun Haçlılara saldırdığı Niş'te çıktı. Ağustos'ta Konstantinopolis'e ulaştıklarındaysa sayıları 30.000'e inmişti. Anadolu üzerinden yürüyüşlerine devam ederken tartışmalar gruplaşmalara neden oldu. 21 Ekim'de İznik'ten çıkanların sayısı 20.000'di.

Kutsal Topraklar'daki merkezler

Türk ordusu şehrin dışında tuzak kurmuştu. Öğle olduğunda köleleştirilecek bir avuç yakışıklı ve güzel çocuk dışında Haçlıların çoğu katledilmişti. Halkın Haçlı Seferi'nden, daha sonra perişan bir topluluk olan Tafurları oluşturacak çok az sayıda insan canlı kurtuldu. Tafurlar, yalın ayak, pis, çuval bezlerine sarınmış, tokmaklarla silahlanmış şekilde gezip çimen ve köklerden beslenerek ve hatta bazen düşmanlarının cesetlerini bile pişirip yiyerek hayatta kalmışlardı.

Keşiş Pierre'in keşif gezisinin başarısızlığını dikkate almazsak Birinci Haçlı Seferi büyük bir başarı sayılırdı. 1097'de Kutsal Topraklar'a ulaşan ve daha organize olan Baronların Haçlı Seferi, Halkın Haçlı Seferi'nin kalıntılarının üzerine gerçekleşmişti. 1099'da Kudüs alınarak Hıristiyan bir krallık kuruldu.

HAZIMSIZLIĞA KARŞI SAVAŞTAN ON DOKUZ YILLIK İÇ SAVAŞA

İngiltere'ye 1100'den beri hükmeden I. Henry, Fatih William'ın oğluydu. 1135'te kızı Matilda'yı görmek amacıyla Normandiya'ya yaptığı bir ziyaret esnasında öldü. Sebebi aşırı bufa balığı tüketimi sonucu mide fesatıydı. Henry bu kılçıksız, yılan balığı benzeri yaratığı özellikle yumuşak ve yağlı eti nedeniyle seviyordu. Henry, varisi olarak kızını seçmiş olsa da Matilda ile kuzeni Bloisli Stephen viras konusunda karşı karşıya geldiler. Aralarındaki taht kavgası "Anarşi" olarak da bilinen iç savaşa dönüştü ve ancak 1154'te Stephen'ın Matilda'nın oğlu Henry'yi varisi olarak kabul etmesiyle son buldu. Stephen Ekim ayında beklenmedik bir şekilde hayatını kaybedince Henry rahatça tahta çıktı.

Çarşafın Katlettiği Kral

Alaungsithu, 1113'ten beri Burma kralıydı. Yarım asırdır krallık yapan Alaungsithu seksen bir yaşında hastalanıp bilincini kaybetti. Oğlu Narathu bunu tahta geçmek için bir fırsat bilerek babasını saraydan tapınağa taşıttı. Alaungsithu sonunda kendine geldiğinde son derece öfkeleni, fakat oğlu kral olmaya kararlıydı ve aceleyle tapınağa gitti. Babasını yatak çarşafıyla boğarak öldürdü. Narathu tahta giden yolda ayrıca kardeşini de zehirledi. Fakat yaptığı tüm kötülükler sonunda kendisine geri döndü. 1170'te kızını öldürdüğü bir amirin adamları tarafından katledildi.

KATEDRALDE CİNAYET: THOMAS BECKET'İN ÖLÜMÜ

Thomas Becket, II. Henry zamanında saraydaki en önemli görevlerden biri olan Lordlar Kamerası Başkanıydı. Katolik Kilisesi'ninkinden ziyade kraliyetin çıkarlarını önemseyeceğini düşünerek Henry 1162'de Thomas Becket'i Canterbury Başpiskoposluğu'na atadı. Fakat büsbütün yanılmıştı: Becket kilisenin en güçlü destekçilerinden çıkınca Henry ile araları açıldı.

Gerginliği şiddete dönüştüren olay 1170 yılının Haziran ayında gerçekleşti. York Başpiskoposu, Henry'nin oğlunu genç kral ilan edince Canterbury Başpiskoposu'nun İngiltere kralını taçlandırma hakkına el uzatmış oldu. Her ne kadar bunu veraset sisteminin sorunsuz işlemesi için yapmış olsa da aslında Genç Kral Henry 1183'te babasından önce ölmüştü. Başpiskoposun bu eylemine karşılık Aralık ayında Becket taç giyme törenine katılan tüm piskoposları aforoz etti.

Thomas Becket'in cinayeti

Normandiya'da bulunan Henry büyük öfkesini "Nasıl sefil hainler atamışım ki efendilerinin niteliksiz bir rahip tarafından böylesine utanç verici bir şekilde aşağılanmasına izin veriyorlar," sözleriyle dile getirmişdi. Becket'i tutuklamak için bir heyet gönderildi. Başlarında Henry'nin sözlere çok alınan dört şövalye vardı. Şövalyeler resmî heyetten önce varıp 29 Aralık'ta Becket'i

katedralde sorguya çektiler. Suçlamalar havada uçuşuyordu. Becket katedralin kutsallığının kendisini kurtaracağına inanarak pes etmedi. Şövalyeler kılıçlarını çekip Becket'in üzerine gittiler. İlk darbe yere düşürmeye yetmişti. Sonrasındaki ölümcül darbeyse o kadar güçlüydü ki kılıç kırılarak yere düştü.

1171'de Becket'in kanının şifa verici olduğuna dair bir inanç yayıldı ve 1173'te aziz ilan edildi. Henry'nin siyasi becerisi, kendisini Becket cinayetinin neden olduğu skandaldan ve Katolik bir ülkenin kralı için korkunç olan kiliseden aforoz edilme tehdidinden kurtardı. Haçlı seferine çıkacağını söyleyerek (ki çıkmadı) papa ile anlaşmaya vardı. Anlaşmanın bir başka kısmı da 1174'te halka halkın önünde ettiği tövbe yeminiydi. Canterbury katedraline giden yolun son bir kilometresini üstünde kıldan bir fanilayla yürüdü. Becket'in mezarının önünde kendini yüzükoyun yere bırakarak halkın gözleri önünde kırbaçlandı. Geceyi de mezarın yakınında oruç tutarak ve dua ederek geçirdi.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.